

NR 76/2015

PRACOHOLICY, SIECIOHOLICY,
HAZARDZIŚCI...
UZALEŻNIENIA OD ZACHOWAŃ

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Badanie poświęcone wybranym uzależnieniom behawioralnym, współfinansowane ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych będących w dyspozycji ministra zdrowia, zrealizowane zostało przez CBOS we współpracy z Krajowym Biurem do spraw Przeciwdziałania Narkomanii na przełomie 2014 i 2015 roku¹. Celem badania było przede wszystkim oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących w odniesieniu do hazardu oraz innych uzależnień behawioralnych – sieciorholizmu, zakupoholizmu i pracoholizmu.

Niniejszy komunikat prezentuje dane na temat szacowanego zasięgu wybranych uzależnień behawioralnych w społeczeństwie oraz przybliża kwestię społecznego postrzegania zaburzeń zachowania na tle uzależnień o charakterze chemicznym (od narkotyków, alkoholu i nikotyny).

Pełny tekst raportu dostępny jest na stronie internetowej Krajowego Biura do spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE – POZIOM ROZPOWSZECHNIENIA I CECHY SPRZYJAJĄCE

W celu oszacowania odsetka populacji dotkniętej określonym zaburzeniem zachowania, w kwestionariuszu zastosowane zostały specjalistyczne testy screeningowe. Przy ich wyborze kierowaliśmy się dorobkiem autorów i rangą wydawnictw, w których były publikowane. Ważna była również objętość testu – ze względu na specyfikę badania ilościowego wybrane zostały w tym celu skale stosunkowo krótkie.

W zależności od typu zaburzenia zachowania zastosowano następujące testy screeningowe:

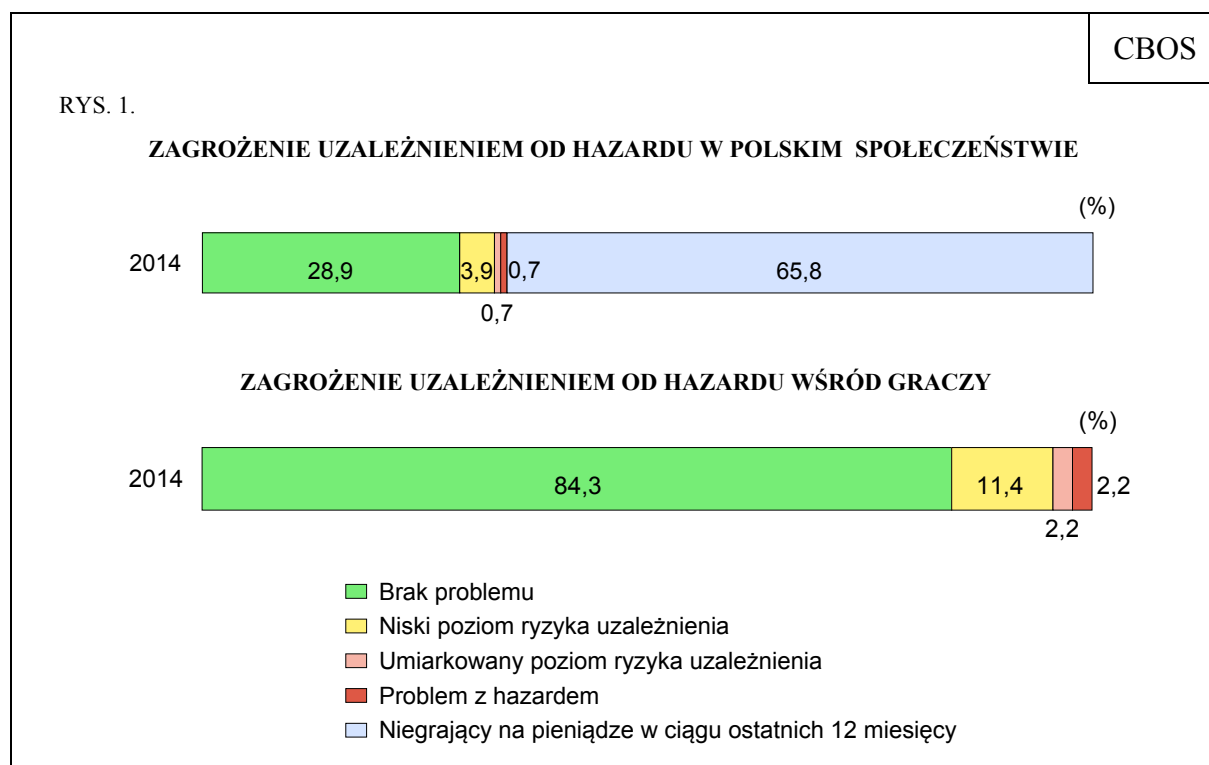
- hazard – Kanadyjski Indeks Gier Hazardowych (CPGI)
- uzależnienie od pracy – test Bryana E. Robinsona
- uzależnienie od internetu – Internet Addiction Test (Young)
- uzależnienie od zakupów – Valence, d’Astous and Fortier Compulsive Buying Scale.

¹ Badanie „Oszacowanie rozpowszechnienia wybranych uzależnień behawioralnych oraz analiza korelacji pomiędzy występowaniem uzależnień behawioralnych a używaniem substancji psychoaktywnych” zostało zrealizowane w okresie od XI 2014 r. do II 2015 r., na ogólnopolskiej próbie losowej (PESEL) reprezentatywnej dla osób 15+, N=2502; bezpośredni wywiad ankietarski wspomagany był komputerowo (CAPI).

HAZARD

W ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie, co trzeci Polak w wieku 15+ grał w jakieś gry na pieniądze (34,2%). Polacy najczęściej grają w gry liczbowe Totalizatora Sportowego (26,8%), a w dalszej kolejności w zdrapki (13,3%), loterie/konkursy SMS-owe (7,4%) oraz na automatach do gier z tzw. niskimi wygranymi (4,5%). Wśród Polaków w wieku 15 lat i więcej 7,1% osób gra w jakąś grę na pieniądze co najmniej dwa razy w tygodniu.

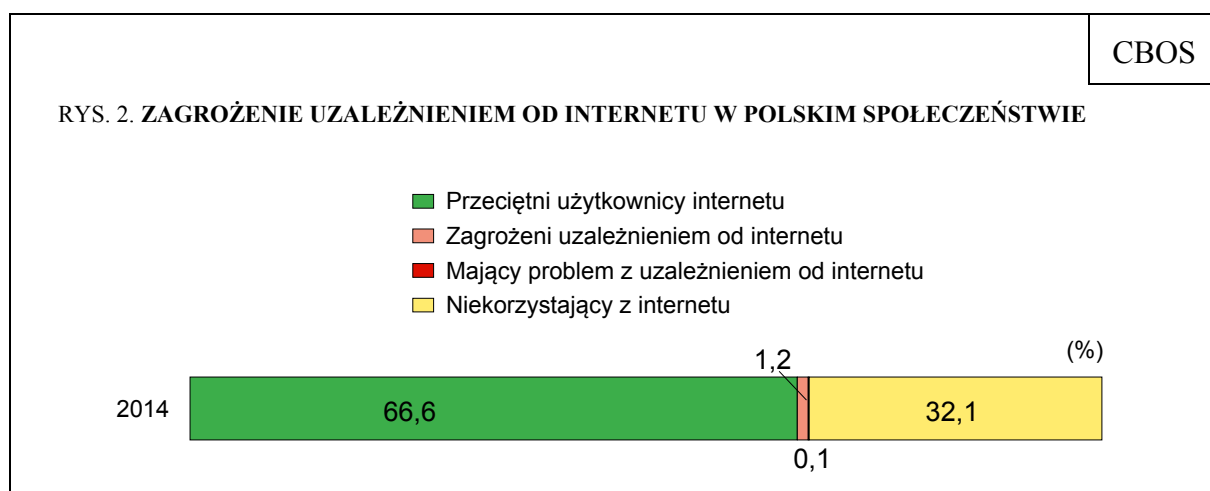
Wyniki uzyskane w teście screeningowym wskazują, że symptomy zagrożenia uzależnieniem od hazardu występują u 5,3% ogółu Polaków w wieku 15+, a 0,7% osób w tej grupie wiekowej zdradza pewne symptomy problemu z hazardem. Wśród grających w gry na pieniądze realny problem z hazardem może mieć 2,2% graczy.

Na uzależnienie od hazardu bardziej narażeni są mężczyźni niż kobiety (symptomy zagrożenia uzależnieniem można zaobserwować u 21,4% grających mężczyzn i u 9,1% kobiet). Grupą podwyższonego ryzyka jest młodzież (w wieku 18–24 lata), wśród której zanotowano najwyższy odsetek osób zagrożonych uzależnieniem od gier na pieniądze (26,7%).

INTERNET

Większość (67,9%) Polaków w wieku 15+ korzysta – przynajmniej sporadycznie – z internetu. Zdecydowanie dominują wśród nich przeciętni użytkownicy (98,1%), niemający w codziennym życiu problemów związanych z korzystaniem z sieci. Wyniki testu screeningowego wskazują, że problem z uzależnieniem od internetu dotyczyć może 0,08% badanej populacji, co stanowi 0,12% korzystających z sieci. Pewne symptomy zagrożenia uzależnieniem zdradza natomiast 1,2% ogółu badanych, co stanowi 1,8% korzystających z internetu.

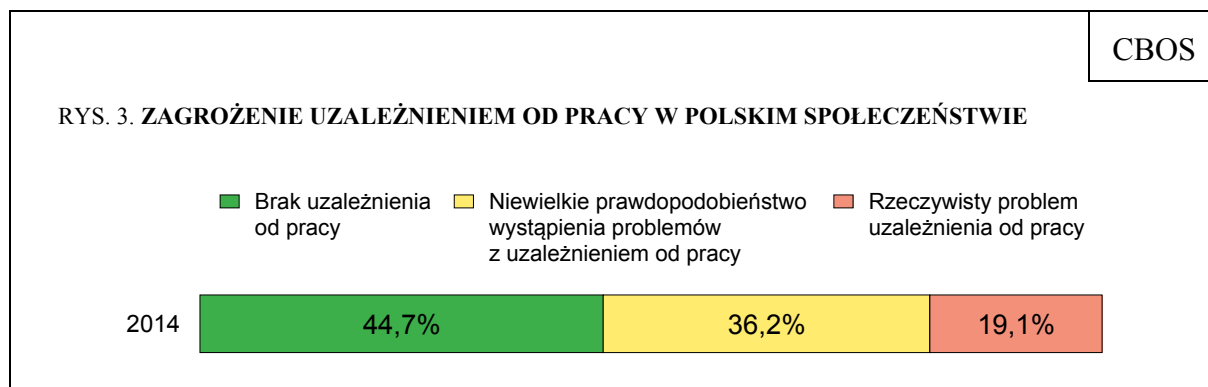
Najbardziej zagrożeni uzależnieniem od internetu są niepełnoletni: wśród najmłodszych badanych użytkowników internetu – czyli osób w wieku 15–17 lat – 6,2% zdradza symptomy uzależnienia bądź zagrożenia uzależnieniem od sieci. Wraz z wiekiem tego rodzaju zagrożenie spada; wśród osób, które ukończyły 65 rok życia, nie zostało ono w ogóle stwierdzone.

W ramach różnych form aktywności prowadzonych w internecie można wyróżnić takie, w przypadku których aktywność uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem jest znacznie wyższa od przeciętnej. Należą do nich przede wszystkim: słuchanie muzyki dostępnej w internecie, a także aktywność na portalach społecznościowych, forach i w grupach dyskusyjnych.

PRACA

Zastosowany w badaniu test screeningowy² pozwala na zdiagnozowanie pracoholizmu jako zaburzenia zachowania także u osób, które nie pracują zawodowo – praca definiowana jest bowiem nie tylko w kategoriach aktywności zawodowej, ale szerzej – jako spectrum zachowań związanych z wypełnianiem obowiązków.

Wynik testu wskazuje, iż obecnie dla blisko jednej piątej Polaków (19,1%) mających 15 lat i więcej uzależnienie od pracy stanowi rzeczywisty problem, a w przypadku ponad jednej trzeciej ankietowanych (36,2%) istnieje zagrożenie wystąpieniem takiego problemu.

Porównanie struktury wieku i miar tendencji centralnych (średnie, mediany) wskazuje, iż rozwinięty pracoholizm dotyka przede wszystkim Polaków w średnim wieku (średnia: 45 lat, mediana: 44 lata). Symptomy zagrożenia pracoholizmem najczęściej wykazują natomiast badani nieco młodszy, w wieku ok. 40 lat.

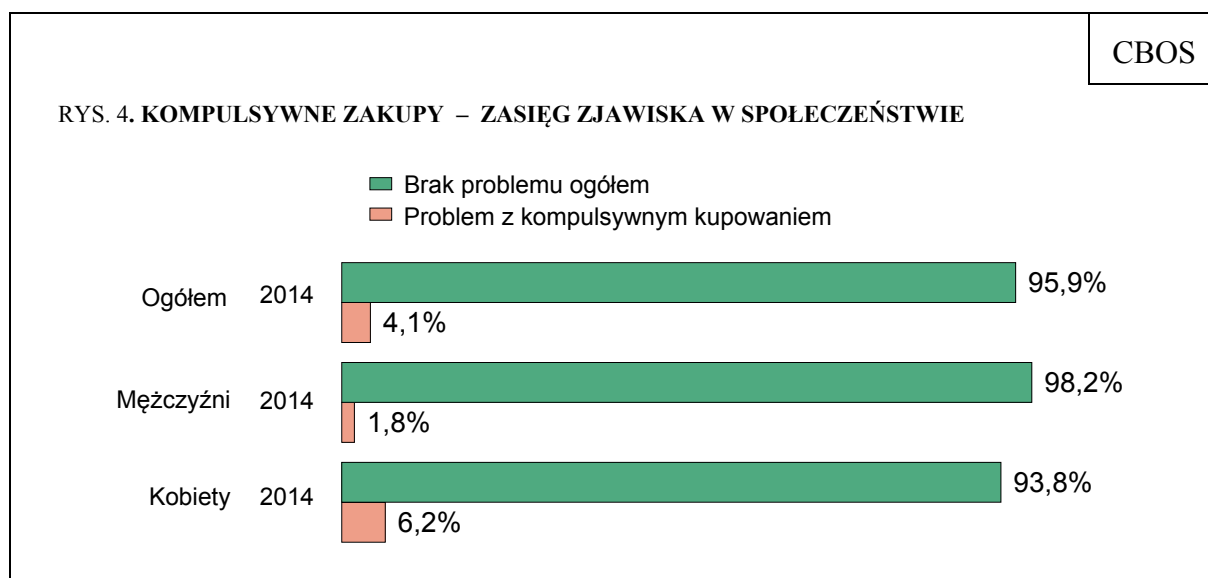
Nasilenie problemu uzależnienia od pracy jest różne w poszczególnych grupach społeczno-zawodowych. Sprzyja mu przede wszystkim praca na własny rachunek, zarówno poza rolnictwem, jak i w rolnictwie, gdzie odsetki osób zdradzających objawy występowania realnego problemu wynoszą odpowiednio 29,0% i 25,0%. Wyższy w porównaniu z innymi poziom zagrożenia pracoholizmem notujemy natomiast wśród kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem (46,7%).

² Test Bryana E. Robinsona

ZAKUPY

Kupowanie jest aktywnością powszechną – wszyscy robimy zakupy. W przypadku niektórych spośród nas ta, wydawałoby się, zwyczajna czynność staje się jednak nałogiem utrudniającym życie. Wyniki testu screeningowego wskazują, że problem zakupoholizmu może dotyczyć 4,1% populacji Polaków w wieku od 15 roku życia.

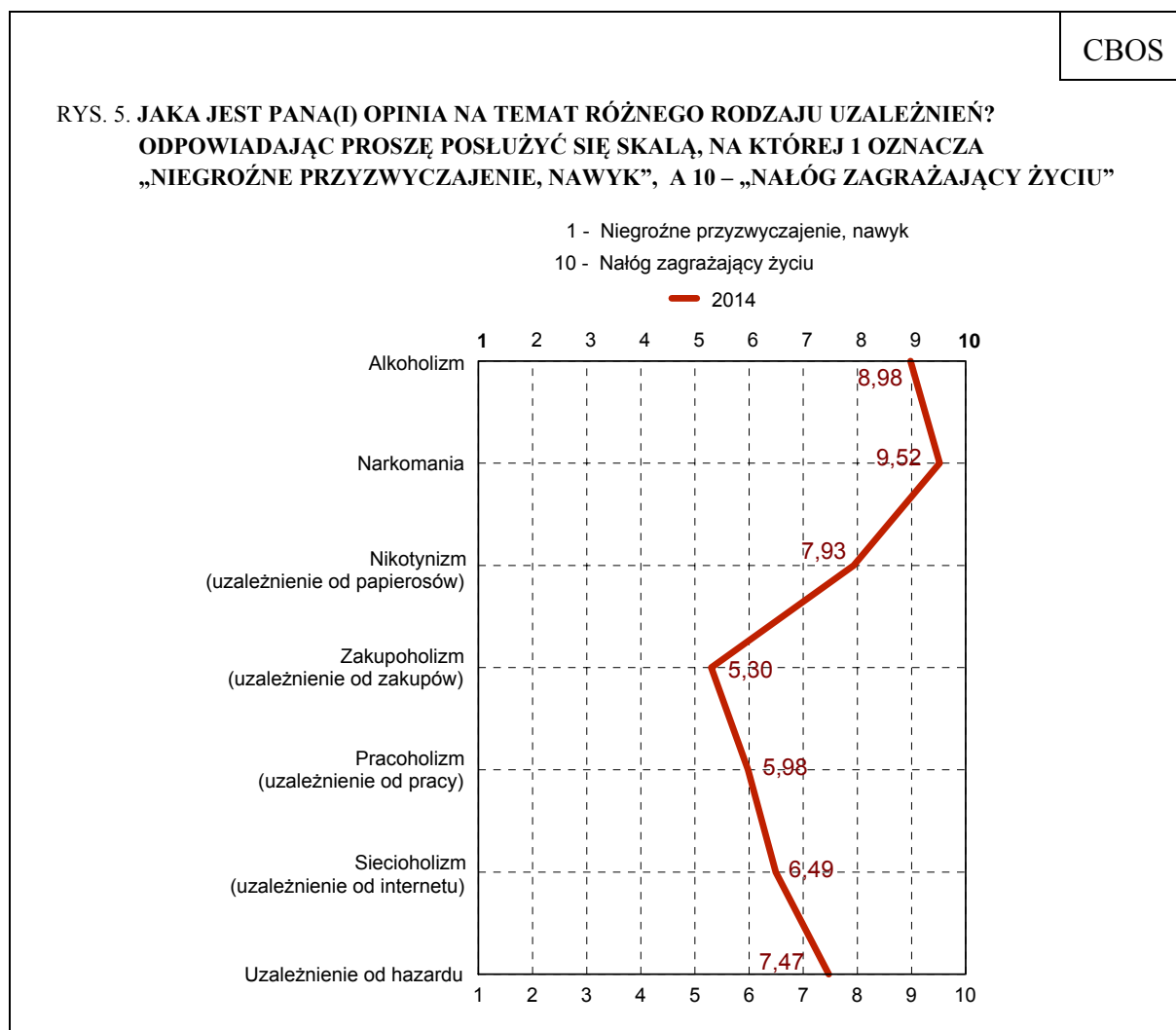
Funkcjonujące stereotypy uzależnienie od zakupów opisują w kategoriach „przypadłości damskich”, a uzyskane dane empiryczne potwierdzają tę tezę: w brany pod uwagę przedziale wiekowym (15+) problem dotyczy 6,2% kobiet i jedynie 1,8% mężczyzn. Można zatem powiedzieć, że w kontekście uzależnienia od zakupów płeć stanowi swego rodzaju czynnik ryzyka: prawdopodobieństwo pojawienia się problemu kompulsywnych zakupów jest większe w przypadku kobiet niż mężczyzn.

Wśród ogółu osób zdefiniowanych jako zagrożone uzależnieniem lub uzależnione od zakupów aż 80% stanowią kobiety, co potwierdza „damski” charakter tego problemu. Z drugiej strony jest to problem dotyczący przede wszystkim ludzi młodych: wśród badanych mających problem z kompulsywnym kupowaniem osoby, które nie ukończyły 25 roku życia stanowią 30,6%, a kolejne 26,7% to osoby w przedziale wiekowym 25–34 lata.

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE W OPINII SPOŁECZNEJ

Badani poproszeni zostali o ocenę stopnia szkodliwości wybranych uzależnień za pomocą 10-stopniowej skali, na której wartości skrajne oznaczały: *niegroźne przyzwyczajenie, nawyk* (1) oraz *nałóg zagrażający życiu* (10). Ocenie poddane zostały cztery zaburzenia zachowania: hazard, pracoholizm, zakupoholizm i siecioholizm, a jako tło dla nich w pytaniu umieszczono i poddano tej samej ocenie trzy uzależnienia o charakterze chemicznym: alkoholizm, narkomania i nikotynizm.

Uzyskane średnie ocen wybranych uzależnień jednoznacznie obrazują ich hierarchię funkcjonującą w społecznej świadomości – jako bardziej groźne postrzegane są uzależnienia

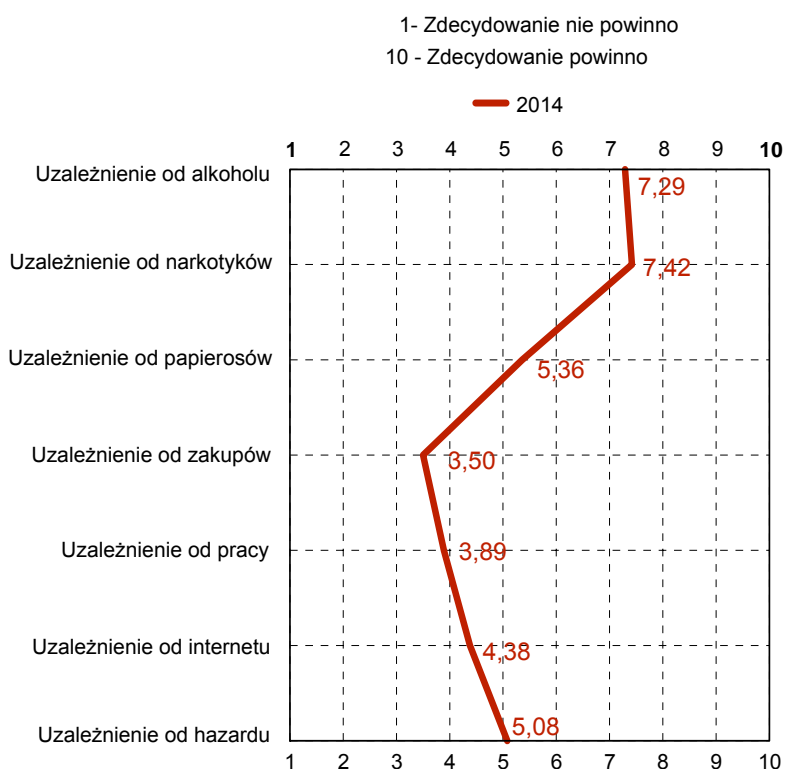
o charakterze chemicznym, zwłaszcza narkomania i alkoholizm. Uzależnienia behawioralne, przede wszystkim zakupoholizm i pracoholizm, postrzegane są jako przypadłości o zdecydowanie mniejszym ciężarze gatunkowym. Wśród nich tylko hazard lokuje się relatywnie bliżej *nałogów zagrażających życiu*, natomiast patologiczne zakupy – najbliższej *niegroźnych przyzwyczajień*. Społeczna hierarchia uzależnień według stopnia ich szkodliwości wygląda następująco:

- 1) narkomania,
- 2) alkoholizm,
- 3) nikotynizm,
- 4) uzależnienie od hazardu,
- 5) siecioholizm,
- 6) pracoholizm,
- 7) zakupoholizm.

Zmienną najsilniej różnicującą sposób postrzegania stopnia szkodliwości poszczególnych zagrożeń jest płeć: w przypadku wszystkich uwzględnionych w pytaniu typów uzależnień mężczyźni prezentują postawę bardziej permissywną, natomiast kobiety – bardziej restryktywną. W odniesieniu do uzależnień o charakterze chemicznym (alkohol, narkotyki, papierosy) notujemy wysoki poziom zgodności poglądów, niezależnie od wieku, wykształcenia i miejsca zamieszkania oceniających. W odniesieniu do uzależnień behawioralnych występuje nieco większe zróżnicowanie ocen w zależności od cech społeczno-demograficznych: bardziej rozwiniętej świadomości wagi problemu sprzyja zamieszkiwanie w mieście i wyższy poziom wykształcenia.

Naturalną konsekwencją sposobu postrzegania uzależnień behawioralnych – na tle uzależnień chemicznych – oraz społecznej hierarchii uzależnień według stopnia ich szkodliwości są poglądy Polaków na temat ewentualnego leczenia uzależnień w ramach ubezpieczenia zdrowotnego.

RYS. 6. CZY, PANA(I) ZDANIEM, UZALEŻNIENIA POWINNY BYĆ LECZONE W RAMACH UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO CZY TEŻ NIE? ODPOWIADAJĄC PROSZĘ POSŁUŻYĆ SIĘ SKALĄ, NA KTÓREJ 1 OZNACZA „ZDECYDOWANIE NIE POWINNO”, A 10 – „ZDECYDOWANIE POWINNO”

O społecznej akceptacji „darmowego” leczenia można mówić w zasadzie wyłącznie w odniesieniu do alkoholików i narkomanów, czyli ofiar uzależnień postrzeganych jako najgroźniejsze. Średnie poparcie dla leczenia nałogowych palaczy i hazardzistów lokuje się w okolicach środka skali (5,5), co oznacza ograniczoną akceptację. Jeszcze niższy jest poziom społecznej akceptacji finansowania ze środków NFZ terapii osób uzależnionych od internetu, natomiast w odniesieniu do zakupoholików i pracoholików można mówić o faktycznym braku poparcia dla „darmowego” ich leczenia.

Brak akceptacji leczenia uzależnień behawioralnych w ramach składki ubezpieczenia zdrowotnego związany jest z funkcjonującym w społecznej świadomości niekorzystnym wizerunkiem osób borykających się z zaburzeniami zachowania, wpływającym na obniżenie

poziomu społecznej empatii wobec nich³. Znaczna część społeczeństwa hołduje bowiem opinii, że osoba uzależniona sama ponosi odpowiedzialność za swe uzależnienie, a w konsekwencji nie zasługuje na „darmową” terapię w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, zwłaszcza że środki NFZ są ograniczone i finansowanie terapii uzależnionych mogłoby wpłynąć na ograniczenie finansowania leczenia innych schorzeń.

W przypadku uzależnienia od zakupów, pracy i internetu dodatkową kwestią generującą brak aprobaty dla leczenia uzależnionych ze środków NFZ jest brak przekonania co do istnienia tego rodzaju uzależnień w ogóle bądź postrzeganie ich raczej w kategoriach fanaberii (lub – w przypadku pracoholizmu – zjawiska wręcz pozytywnego) niż poważnego problemu.

O zaburzeniach zachowania zwanych potocznie uzależnieniami behawioralnymi mówi się w Polsce od niedawna. Drogę do rozwoju wielu spośród nich otworzyło bowiem dopiero przejście do gospodarki rynkowej: działalność rozpoczęły legalne kasyna i salony gier, pojawiły się pełne towarów centra handlowe, nieznane wcześniej zjawisko bezrobocia zmieniło stosunek Polaków do pracy. W XX wieku pojawił się internet, stwarzając pole do nowych, wcześniej nieznanymi form zaburzeń zachowania.

Problem z uzależnieniem od hazardu, pracy, internetu czy zakupów dotyka relatywnie licznej grupy Polaków. Nawet przyjmując, że – z uwagi na wysoką czułość – bezpośrednie zastosowanie w badaniu ankietowym testów screeningowych przynosi na ogół oszacowanie nieco zawyżone, odsetki osób zdradzających symptomy uzależnienia bądź zagrożenia uzależnieniem od zachowań będących przedmiotem badania powinny niepokoić. Istniejącemu realnie poważnemu problemowi towarzyszy funkcjonujący w społeczeństwie dość uproszczony i oparty w dużym stopniu na stereotypach obraz uzależnień behawioralnych. Dominuje przekonanie, że uzależnieni sami ponoszą odpowiedzialność za swoje problemy, generujące brak współczucia dla osób uzależnionych. Niski poziom empatii zauważalny jest zwłaszcza wobec uzależnionych od internetu, hazardu i zakupów, przy czym w dwóch

³ „Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących w odniesieniu do hazardu, w tym hazardu problemowego (patologicznego) oraz innych uzależnień behawioralnych” – projekt badawczy zrealizowany przez CBOS w 2012 r. we współpracy z KBPN, współfinansowany ze środków FRPH będących w dyspozycji ministra zdrowia. Raport dostępny na stronie internetowej KBPN.

ostatnich przypadkach brakowi współczucia towarzyszy dodatkowo nieskrywana niechęć. Stosunek do uzależnienia od pracy jest bardziej złożony: mamy tu do czynienia zarówno z silnymi wątpliwościami co do istnienia takiego zjawiska, jak i ze znaczną aprobatą osób poświęcających się pracy. Również w tym przypadku nie brakuje jednak opinii, że uzależnieni są „sami sobie winni”. Brak postrzegania tego rodzaju przypadłości w kategoriach problemów wymagających pomocy w pełni koresponduje z negatywnymi stosunkiem Polaków do ewentualnego finansowania terapii uzależnionych ze środków NFZ.

W kontekście uzyskanych wyników badań najważniejszym czynnikiem chroniącym przed uzależnieniami behawioralnymi wydaje się wiedza o związanych z nimi zagrożeniach. Konieczne jest podjęcie działań ukierunkowanych na zmianę funkcjonujących w społeczeństwie stereotypów na temat przyczyn i symptomów tego rodzaju uzależnień oraz na zmianę postaw będących ich konsekwencją. Problem uzależnień behawioralnych jest bowiem społecznie bagatelizowany i nie zmieni się to dopóty, dopóki będą one funkcjonowały w świadomości społecznej jako fanaberia (zakupoholizm), rozrywka dla znudzonych bogaczy (hazard), przypadłość pokoleniowa, z której się „wyrasta” (siecioholizm), czy naturalna powinność każdego dorosłego obywatela (pracoholizm).

Opracowała

Magdalena GWIAZDA

A N E K S

Tabela 1

		Uzależnienie od hazardu		Liczba osób
		Nie gra	Gra	
		%	%	
Ogółem		65,8	34,2	2502
Płeć	Mężczyźni	61,0	39,0	1188
	Kobiety	70,0	30,0	1314
Wiek	Poniżej 18 lat	73,7	26,3	92
	18–24 lata	56,0	44,0	260
	25–34	65,7	34,3	464
	35–44	63,3	36,7	425
	45–54	65,3	34,7	361
	55–64	63,3	36,7	429
	65 lat i więcej	74,5	25,5	471
Miejsce zamieszkania	Wieś	70,2	29,8	1002
	Miasto do 19 999	65,5	34,5	341
	20 000 – 99 999	66,4	33,6	485
	100 000 – 499 999	55,9	44,1	401
	500 000 i więcej mieszk.	63,1	36,9	273
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	73,4	26,6	508
	Zasadnicze zawodowe	67,3	32,7	615
	Średnie	63,4	36,6	760
	Wyższe	60,8	39,2	619
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	58,2	41,8	284
	Średni personel, technicy	63,6	36,4	81
	Pracownicy adm.-biurowi	66,7	33,3	166
	Pracownicy usług	59,5	40,5	128
	Robotnicy wykwalifikowani	62,5	37,5	281
	Robotnicy niewykwalifik.	60,2	39,8	98
	Rolnicy	70,3	29,7	135
	Pracujący na własny rach.	62,7	37,3	125
	Bezrobotni	63,1	36,9	115
	Emeryci	73,3	26,7	556
	Renciści	69,3	30,7	134
	Uczniowie i studenci	62,4	37,6	279
	Gospodynie domowe i inni	72,5	27,5	120
	Stan cywilny	Kawaler /panna	63,5	36,5
Żonaty /mężatka		65,6	34,4	1479
Rozwiedziony(a)		63,5	36,5	115
Wdowiec /wdowa		75,1	24,9	212
Miesięczne dochody osobiste netto	Do 750 zł	68,5	31,5	133
	751–1000	77,9	22,1	215
	1001–1450	70,7	29,3	319
	1451–2000	59,0	41,0	446
	Powyżej 2000 zł	56,0	44,0	571
	Trudno powiedzieć	74,7	25,3	154
Dochody na jedną osobę	Odmowa odpowiedzi	73,1	26,9	280
	Do 500 zł	69,8	30,2	287
	501–750	66,5	33,5	228
	751–1000	69,4	30,6	368
	1001–1500	62,5	37,5	372
	Powyżej 1500 zł	58,1	41,9	567
Ocena własnych war. mater.	Trudno powiedzieć	67,3	32,7	315
	Odmowa odpowiedzi	72,1	27,9	322
	Złe	71,6	28,4	311
Udział w prakt. religijnych	Średnie	67,0	33,0	1190
	Dobre	62,2	37,8	988
	Kilka razy w tygodniu	76,9	23,1	117
	Raz w tygodniu	67,3	32,7	1112
	1–2 razy w miesiącu	63,4	36,6	335
	Kilka razy w roku	59,8	40,2	533
Wiara	W ogóle nie uczestniczy	67,6	32,4	393
	Odmowa odpowiedzi	87,3	12,7	12
	Głęboko wierzący(a)	74,0	26,0	445
	Raczej wierzący(a)	64,1	35,9	1839
	Raczej niewierzący(a)	56,9	43,1	115
Wiara	Całkowicie niewierzący(a)	68,2	31,8	80
	Odmowa odpowiedzi	74,6	25,4	24

Tabela 2

		Uzależnienie od pracy			Liczba osób
		Brak pracoaholizmu, wydajny pracownik	Zagrożenie uzależnieniem od pracy	Problem z uzależnieniem od pracy	
		%	%	%	
Ogółem		44,1	37,2	18,7	2502
Płeć	Mężczyźni	44,7	38,1	17,1	1188
	Kobiety	43,5	36,4	20,1	1314
Wiek	Poniżej 18 lat	44,3	43,9	11,9	92
	18–24 lata	42,6	42,0	15,5	260
	25–34	37,2	44,6	18,1	464
	35–44	39,9	37,5	22,6	425
	45–54	43,3	37,0	19,7	361
	55–64	37,9	40,4	21,6	429
	65 lat i więcej	61,6	22,9	15,5	471
Miejsce zamieszkania	Wieś	43,0	36,8	20,2	1002
	Miasto do 19 999	48,4	36,9	14,7	341
	20 000 – 99 999	45,1	37,4	17,4	485
	100 000 – 499 999	46,4	34,6	18,9	401
	500 000 i więcej mieszk.	37,4	42,5	20,1	273
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	52,7	33,8	13,4	508
	Zasadnicze zawodowe	44,7	34,4	20,9	615
	Średnie	43,9	37,0	19,2	760
	Wyższe	36,6	43,0	20,4	619
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	29,8	46,7	23,5	284
	Średni personel, technicy	60,9	30,5	8,5	81
	Pracownicy adm.-biurowi	35,8	44,5	19,7	166
	Pracownicy usług	35,1	44,6	20,3	128
	Robotnicy wykwalifikowani	41,0	39,1	19,8	281
	Robotnicy niewykwalifik.	54,5	30,9	14,7	98
	Rolnicy	32,2	42,8	25,0	135
	Pracujący na własny rach.	30,0	40,9	29,0	125
	Bezrobotni	45,3	41,6	13,1	115
	Emeryci	57,9	25,0	17,0	556
	Renciści	52,0	31,6	16,4	134
	Uczniowie i studenci	41,4	43,9	14,7	279
	Gospodynie domowe i inni	46,2	34,9	18,9	120
	Stan cywilny	Kawaler /panna	44,7	41,4	13,9
Żonaty /mężatka		40,4	38,3	21,3	1479
Rozwiedziony(a)		50,3	30,4	19,4	115
Wdowiec /wdowa		64,4	19,7	15,9	212
Miesięczne dochody osobiste netto	Do 750 zł	45,2	35,7	19,1	133
	751–1000	54,4	28,7	16,9	215
	1001–1450	51,8	29,7	18,5	319
	1451–2000	43,3	36,7	20,0	446
	Powyżej 2000 zł	39,9	39,3	20,7	571
	Trudno powiedzieć	37,0	43,0	20,0	154
	Odmowa odpowiedzi	43,0	38,3	18,7	280
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	46,7	33,7	19,6	287
	501–750	46,3	37,2	16,5	228
	751–1000	46,9	33,7	19,5	368
	1001–1500	45,1	35,8	19,1	372
	Powyżej 1500 zł	41,6	38,2	20,1	567
	Trudno powiedzieć	41,5	40,1	18,4	315
Odmowa odpowiedzi	42,6	39,8	17,6	322	
Ocena własnych war. mater.	Złe	44,7	37,6	17,6	311
	Średnie	43,9	36,7	19,4	1190
	Dobre	44,1	37,7	18,2	988
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	45,3	34,0	20,7	117
	Raz w tygodniu	44,6	39,2	16,3	1112
	1–2 razy w miesiącu	46,9	35,0	18,0	335
	Kilka razy w roku	42,5	35,9	21,6	533
	W ogóle nie uczestniczy	41,9	36,6	21,5	393
	Odmowa odpowiedzi	49,4	24,3	26,3	12
Wiara	Głęboko wierzący(a)	46,3	35,2	18,6	445
	Raczej wierzący(a)	44,3	36,9	18,8	1839
	Raczej niewierzący(a)	36,7	49,8	13,5	115
	Całkowicie niewierzący(a)	34,7	41,6	23,7	80
	Odmowa odpowiedzi	50,0	27,7	22,3	24

Tabela 3

		Uzależnienie od internetu			Liczba osób
		Przeciętny użytkownik internetu	Zagrożenie uzależnieniem od internetu	Problem z uzależnieniem od internetu	
		%	%	%	
Ogółem		98,1	1,8	0,1	1699
Płeć	Mężczyźni	98,1	1,9		834
	Kobiety	98,0	1,7	0,2	864
Wiek	Poniżej 18 lat	93,8	4,5	1,6	92
	18–24 lata	95,3	4,7		255
	25–34	98,4	1,6		432
	35–44	98,8	1,2		369
	45–54	99,3	0,4	0,3	242
	55–64	98,9	1,1		213
	65 lat i więcej	100,0			95
Miejsce zamieszkania	Wieś	97,9	2,0	0,1	581
	Miasto do 19 999	97,3	2,7		233
	20 000 – 99 999	98,3	1,7		349
	100 000 – 499 999	98,0	1,5	0,5	307
	500 000 i więcej mieszk.	98,8	1,2		228
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	96,3	3,1	0,6	244
	Zasadnicze zawodowe	97,7	2,3		307
	Średnie	98,5	1,4	0,1	565
	Wyższe	98,6	1,4		582
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	99,2	0,8		278
	Średni personel, technicy	97,8	1,4	0,9	72
	Pracownicy adm.-biurowi	98,0	2,0		155
	Pracownicy usług	97,9	2,1		111
	Robotnicy wykwalifikowani	99,2	0,8		200
	Robotnicy niewykwalifik.	98,7	1,3		63
	Rolnicy	95,5	4,5		81
	Pracujący na własny rach.	99,3	0,7		115
	Bezrobotni	100,0			76
	Emeryci	100,0			140
	Renciści	100,0			46
	Uczniowie i studenci	94,8	4,7	0,5	276
	Gospodynie domowe i inni	97,3	2,7		85
	Stan cywilny	Kawaler /panna	96,4	3,3	0,2
Żonaty /mężatka		99,0	0,9	0,1	973
Rozwiedziony(a)		98,4	1,6		75
Wdowiec /wdowa		100,0			36
Miesięczne dochody osobiste netto	Do 750 zł	100,0			86
	751–1000	97,4	2,6		73
	1001–1450	98,2	1,8		145
	1451–2000	98,9	0,9	0,2	314
	Powyżej 2000 zł	99,0	1,0		487
	Trudno powiedzieć	96,8	3,2		106
	Odmowa odpowiedzi	100,0			184
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	98,5	1,5		172
	501–750	98,6	1,0	0,4	141
	751–1000	98,7	1,3		230
	1001–1500	99,6	0,4		231
	Powyżej 1500 zł	98,8	0,9	0,3	453
	Trudno powiedzieć	96,3	3,7		212
	Odmowa odpowiedzi	98,5	1,5		223
Ocena własnych war. mater.	Złe	97,0	3,0		143
	Średnie	98,7	1,2	0,1	721
	Dobre	97,6	2,2	0,2	826
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	97,9		2,1	73
	Raz w tygodniu	98,4	1,5	0,1	700
	1–2 razy w miesiącu	98,4	1,6		220
	Kilka razy w roku	98,3	1,7		402
	W ogóle nie uczestniczy	96,5	3,5		294
	Odmowa odpowiedzi	100,0			11
Wiara	Głęboko wierzący(a)	99,4	0,6		264
	Raczej wierzący(a)	98,0	1,8	0,2	1242
	Raczej niewierzący(a)	96,7	3,3		100
	Całkowicie niewierzący(a)	95,0	5,0		70
	Odmowa odpowiedzi	100,0			23

Tabela 4

		Uzależnienie od zakupów		Liczba osób
		Brak problemu	Problem z kompulsywnym kupowaniem	
		%	%	
Ogółem		95,9	4,1	2502
Płeć	Mężczyźni	98,2	1,8	1188
	Kobiety	93,8	6,2	1314
Wiek	Poniżej 18 lat	91,5	8,5	92
	18–24 lata	90,9	9,1	260
	25–34	94,1	5,9	464
	35–44	96,0	4,0	425
	45–54	98,0	2,0	361
	55–64	96,7	3,3	429
	65 lat i więcej	98,7	1,3	471
Miejsce zamieszkania	Wieś	96,5	3,5	1002
	Miasto do 19 999	95,1	4,9	341
	20 000 – 99 999	95,1	4,9	485
	100 000 – 499 999	96,4	3,6	401
	500 000 i więcej mieszk.	95,3	4,7	273
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	94,5	5,5	508
	Zasadnicze zawodowe	97,1	2,9	615
	Średnie	95,5	4,5	760
	Wyższe	96,2	3,8	619
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	95,8	4,2	284
	Średni personel, technicy	95,9	4,1	81
	Pracownicy adm.-biurowi	95,0	5,0	166
	Pracownicy usług	94,6	5,4	128
	Robotnicy wykwalifikowani	96,4	3,6	281
	Robotnicy niewykwalifik.	94,6	5,4	98
	Rolnicy	100,0		135
	Pracujący na własny rach.	95,9	4,1	125
	Bezrobotni	95,8	4,2	115
	Emeryci	98,3	1,7	556
	Renciści	94,8	5,2	134
	Uczniowie i studenci	90,9	9,1	279
	Gospodynie domowe i inni	95,5	4,5	120
Stan cywilny	Kawaler /panna	92,6	7,4	695
	Żonaty /mężatka	97,0	3,0	1479
	Rozwiedziony(a)	99,2	0,8	115
	Wdowiec /wdowa	97,2	2,8	212
Miesięczne dochody osobiste netto	Do 750 zł	91,0	9,0	133
	751–1000	96,9	3,1	215
	1001–1450	96,4	3,6	319
	1451–2000	98,2	1,8	446
	Powyżej 2000 zł	95,2	4,8	571
	Trudno powiedzieć	98,5	1,5	154
Dochody na jedną osobę	Odmowa odpowiedzi	97,7	2,3	280
	Do 500 zł	96,2	3,8	287
	501–750	95,8	4,2	228
	751–1000	94,7	5,3	368
	1001–1500	97,7	2,3	372
	Powyżej 1500 zł	95,9	4,1	567
Ocena własnych war. mater.	Trudno powiedzieć	94,3	5,7	315
	Odmowa odpowiedzi	96,6	3,4	322
	Złe	96,7	3,3	311
Udział w prakt. religijnych	Średnie	96,7	3,3	1190
	Dobre	94,7	5,3	988
	Kilka razy w tygodniu	95,8	4,2	117
	Raz w tygodniu	97,0	3,0	1112
	1–2 razy w miesiącu	97,8	2,2	335
	Kilka razy w roku	95,6	4,4	533
Wiara	W ogóle nie uczestniczy	92,3	7,7	393
	Odmowa odpowiedzi	74,3	25,7	12
	Głęboko wierzący(a)	96,8	3,2	445
	Raczej wierzący(a)	95,8	4,2	1839
	Raczej niewierzący(a)	95,9	4,1	115
Całkowicie niewierzący(a)		93,5	6,5	80
	Odmowa odpowiedzi	94,6	5,4	24